N°. 6. Donderdag 9 Februari 1911. 11de Jaargang.

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang."

Abonnementsprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling . f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland . . . . „ 4.—
Afzonderlijke nummers . . . . „ 0.05

Prijs der Advertentiën:

Per vakje . . . . f 2.—
Bij contract reductie.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.
Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, *51 Verhulststraat.*
Voor *Advertentiën* tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO", AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, *Telefoon 4424*, beiden DEN HAAG.

Inhoud van dit nummer.

De Vereeniging „Oost en West" telt o.m.:

Een Informatie-Bureau van het Hoofdbestuur,

(*Secretaris J. L. van Gennep*),

dagelijks — Zon- en feestdagen uitgezonderd — van 10—12 en 2—4 u., ten kantore **Heulstraat 17, Iste verdieping.**

D o e l: Aan hen, die zich voor staats- en particuliere betrekkingen wenschen te bekwamen, daartoe den weg te wijzen en tevens aan Indische ondernemingen, maatschappijen en genootschappen de gelegenheid te bieden zich voor het verkrijgen van werkkrachten aan te melden.

Een Studie-Commissie van het Hoofdbestuur.

D o e l: Uitoefenen van toezicht op de opvoeding en de studie der in Nederland vertoevende jongelieden, afkomstig uit de Nederlandsche Koloniën, hun hulp en bijstand te verleenen en hun verblijf in Nederland zoo aangenaam en vruchtbaar mogelijk te maken.

Secretaris E. van Assen, dagelijks — Zon- en feestdagen uitgezonderd — van 9-12 uur te spreken ten Kantore Heulstraat 17, 2e verdieping.

Een Informatiebureau van de Afdeeling 's-Gravenhage.

D o e l: Het geven van inlichtingen omtrent opvoeding, onderwijs, huisvesting, inrichting, enz.

Bureau Laan van Meerdervoort 195, van 10—12 en 2—4 uur.

Secretaris de heer G. C. A. de Witt, wonende Reinkenstraat 6, tot wien men zich ook kan wenden om hulp voor werkzoekenden.

Jaarverslag aangaande den staat der Vereeniging „Oost en West" en hare verrichtingen gedurende het jaar 1910.

II.

c. De Afdeelingen.

Zooals reeds gezegd werd, kon van de zijde van de afdeelingen meerdere bedrijvigheid worden opgemerkt, waarvoor bij deze openlijk dank wordt betuigd.

Te Parijs was de belangstelling daarentegen niet bijzonder groot, hetgeen tot het gevolg leidde, dat de aldaar woonachtige leden onder de administratie van het Hoofdbestuur werden gebracht.

In aansluiting met het medegedeelde in het vorig jaarverslag, kan hier worden bekend gesteld, dat onze aanrakingen met de Groep Curaçao zich bepaalden tot een minimum.

1e. Oprichting van een studentenafdeeling van de Vereeniging „Oost en West" te Leiden.

In het bijzonder herleefde de belangstelling voor onze Vereeniging te Leiden.

Reeds in de maand September 1908 was door het lid onzer Vereeniging P. H. Stuurman te Zaandam het denkbeeld opgeworpen, om, van onze zijde, met de Candidaat-Indische ambtenaren, leden van „Oost en West", pogingen aan te wenden, ten einde onder de aanstaande aspirant-bestuurders een afdeeling van onze Vereeniging te Leiden op te richten.

Deze gedachte, die dadelijk de belangstelling van het Hoofdbestuur trok, heeft, in overleg met de bestaande Indologen-Vereeniging en het afdeelingsbestuur te Leiden er toe geleid, dat in de gecombineerde vergadering van 8 Mei 1909 werd besloten, een begin van uitvoering te geven aan den gedachten maatregel en het bestuur der Indologen-Vereeniging uit te noodigen de noodige stappen te doen ter voorbereiding van een en ander, doch in dien zin, dat ook studeerenden van de andere faculteiten te Leiden van de nieuwe afdeeling deel zouden kunnen uitmaken. (Kol. Weekblad 1909 No. 19).

In de Vergadering van 4 November 1909 werd tot de oprichting van de afdeeling besloten, die zich tot het Hoofdbestuur zou verhouden op den voet van de reeds bestaande afdeelingen.

Een voorloopig bestuur werd gevormd, dat zich 2 leden kon toevoegen, en eene Commissie, belast met de samenstelling van een Huishoudelijk Reglement. (Kol. Weekblad 1909 No. 45).

Op Donderdag 12 Mei 1910 werd de nieuwe Studenten-afdeeling geconstitueerd en traden als leden van het bestuur op de heeren: L. Lips (Jurist), Voorzitter; B. B. Faber (Indoloog), Secretaris, en B. J. D. Schrieke (literator).

Twee bestuursleden zouden worden toegevoegd.

Het aantal leden dezer afdeeling bedroeg op het einde van het verslagjaar 99.

Een en ander vereischte de goedkeuring van het Hoofdbestuur, dat, in verband met het bovenstaande, de noodige stappen deed tot wijziging van art. 10 der Statuten van de Vereeniging.

De oprichting dezer afdeeling is door het Hoofdbestuur met vreugde begroet.

Het hoopt en drukt het vertrouwen uit, dat deze afdeeling door aaneensluiting veel nuttigs moge tot stand brengen, verder eene gelukkige, onderlinge waardeering moge kweeken, en dat zij steeds in bloei moge toenemen!

Van de oprechte medewerking van de zijde van het Hoofdbestuur kan de nieuwe afdeeling verzekerd zijn. (Kol. Weekblad 1910 No. 20).

2e. Het vormen van een afdeeling te Groningen.

Bij brief van 19 Februari 1910 gaf de heer B. A. Kwast, leeraar aan de Openbare Handelsschool te Groningen, zijn wensch te kennen dáár ter plaatse een afdeeling der Vereeniging in het leven te roepen, die nu en dan eens iemand kan laten optreden, ten einde een wetenschappelijk en tevens een oeconomisch onderwerp van practischen aard te behandelen, betrekking hebbende op de Indische Bezittingen.

De bespreking dezer aangelegenheid heeft echter tot heden nog tot geen bepaalde uitkomst geleid.

d. Aanvulling van art. 10 der Statuten van de Vereeniging.

Voor de wettiging van de oprichting der Studenten-afdeeling te Leiden was eene wijziging van art. 10 der Statuten van de Vereeniging noodig, waarom op de Jaarlijksche Algemeene Vergadering van Zaterdag 9 Juli 1910 werd voorgesteld gemeld artikel aan te vullen met de volgende zinsnede:

„Het Hoofdbestuur kan toestaan, dat onafhankelijk „en in zooverre met afwijking van het hiervoren „bepaalde, afzonderlijke afdeelingen worden ge„vormd, bijv. studenten-afdeelingen, werkende onder „door het Hoofdbestuur gestelde of goedgekeurde „voorwaarden of reglementen."

Aangezien geen enkele aanmerking op dit voorstel werd gemaakt, werd het met algemeene stemmen aangenomen en het Dagelijksch Bestuur gemachtigd de noodige stappen bij de Regeering te doen tot wijziging der Statuten in voormelden zin.

Bij verzoekschrift van Juli 1910, werd van die machtiging gebruik gemaakt en Hare Majesteit de Koningin verzocht Hare goedkeuring aan de vermelde aanvulling der statuten te willen verleenen.

Deze goedkeuring werd ontvangen bij Harer Majesteits besluit van 15 Augustus 1910 No. 28. (Kol. Weekblad van 25 Aug. 1910, No. 34).

e. Propaganda.

Met de verspreiding van de in de maand December 1908 uitgegeven circulaire, waarin meer algemeene deelneming dan tot heden werd betoond, gevraagd werd, bleef het Dagelijksch Bestuur voortgaan.

Door den Penningmeester van het Hoofdbestuur werden aan alle uit de beide Indiën in Nederland aankomende personen, zoomede aan hen, die daarvoor in aanmerking kwamen, circulaires, vergezeld van jaarboekjes, Koloniale Weekbladen waaronder de geïllustreerde nummers 1 en 2 van het jaar 1910) en soms ook van exemplaren der door ons uitgegeven werkjes, toegezonden, met uitnoodiging om per ingesloten briefkaart als lid van onze Vereeniging toe te willen treden.

Ook werd door het neerleggen van het Koloniaal Weekblad op verschillende leestafels (o.a. in de Nieuwe of Litéraire Sociëteit, te 's-Gravenhage, van 2e Kamer Staten-Gen., enz.), alsmede door toezending van jaarboekjes aan tal van autoriteiten en andere instellingen, lichamen en personen, getracht de aandacht op het streven en werken onzer Vereeniging te vestigen.

De uitkomsten, wat meerdere toetreding van leden betreft, zijn echter niet bijzonder gunstig geweest.

Na aftrek van de door overlijden of om andere redenen uitgetreden leden, steeg het aantal toegetreden leden der Vereeniging van 2147 (waaronder 174 begunstigers) op einde December 1909 tot 2226 leden (waaronder 197 begunstigers) op einde 1910.

Eene toename dus van 79 leden.

Het bedrag der contributies is:

539 leden rechtstreeks onder de administratie van het hoofdbestuur .	*f* 1416.—
1687 leden, in administratie bij de afdeelingen	*f* 3777.49
Totaal 2226 leden	*f* 5193.49

Hieronder zijn begrepen de twee leden, die *f* 100 in eens hebben betaald, doch niet de 25 Javaansche dames, waarvan in het vorig verslag sprake was, aangezien zij van inzicht zijn veranderd en aan de gelden een andere bestemming wenschten te geven.

Ondanks deze teleurstelling, geringe toename der leden, houdt het Hoofdbestuur goeden moed en vleit het zich met de hoop, dat langzamerhand betere toestanden zullen aanbreken.

f. Mutaties onder het personeel.

1e. Hoofdbestuur.

Tengevolge van het voorschrift, vervat in Art.

11 al. 1 van het Huishoudelijk Reglement traden de navolgende leden van het Hoofdbestuur af, n.l.: C. R. Bakhuizen van den Brink, E. van Assen, A. A. C. Harting, afdeeling 's-Gravenhage; Jhr. Mr. J. L. W. C. von Weyler, Rotterdam; Mevrouw J. E. van Oeveren van Schaik, Utrecht.

In de te 's-Gravenhage op 9 Juli 1910 gehouden gehouden Jaarlijksche Algemeene Vergadering, werden tot hoofdbestuurslid gekozen de heeren M. B. Rost van Tonningen, tevens tot Voorz. der Vereeniging, E. van Assen, Secretaris, en A. A. C. Harting, Penningmeester; Z. G. Th. Marcella te Rotterdam en Mevrouw J. E. van Oeveren van Schaik te Utrecht, zoodat het bestuur thans is samengesteld als volgt:

Jaar van aftreding.	NAMEN.	Functie.
1913	M. B. Rost van Tonningen	Voorzitter.
1911	A. B. J. Prakken	Onder-Voorz.
1913	E. van Assen	Secretaris.
1913	A. A. C. Harting	Penningm.
1911	Mr. H. Smeenge, Amsterdam	Leden.
1911	Th. Almerood, Amsterdam	Leden.
1911	T. Gerdes Oosterbeek, Apeldoorn	Leden.
1912	J. H. Calmeyer, Apeldoorn	Leden.
1911	L. A. H. Lamie, Arnhem	Leden.
1912	J. C. van Reyn, Prinsenhage	Leden.
1911	Mevr. M. ten Bosch-Bosscher 's Hage	Leden.
1911	Prof. Mr. J. E. Heeres, Leiden	Leden.
1912	F. E. Luitjes, Nijmegen	Leden.
1913	Z. G. Th. Marcella, Rotterdam	Leden.
1913	Mevr. J. E. v. Oeveren-Van Schaik, Utrecht	Leden.
1911	Th. J. A. van Zyll de Jong, Zutfen.	Leden.

In diezelfde Vergadering werd de heer C. R. Bakhuizen van den Brink, bij acclamatie, tot Eerelid der Vereeniging benoemd, terwijl hem, bij schrijven van 11 Juli 1910 No. 45, namens het Hoofdbestuur, de dank der Vereeniging werd overgebracht voor de bijzondere diensten, welke door hem aan de Vereeniging zijn bewezen.

De Vereeniging verloor door zijn heengaan een goed leider, die veel voor ons streven en werken gevoelde en deed. Gaarne aanvaardt zij dan ook zijne stellige verzekering, dat onze Vereeniging steeds zijne belangstelling hebben zal en dat hij ten allen tijde bereid zal worden bevonden hare belangen voor te staan.

De nieuw benoemde Voorzitter trad den 15en Juli 1910 als zoodanig op.

2e. De Afdeelingen.

Amsterdam. In de maand Januari 1910 trad de heer Mr. J. Sikman als Secretaris van de Afdeeling Amsterdam af en werd als zoodanig vervangen door den heer C. de Vries.

Arnhem. Door het overlijden van den heer Jonker en het vertrek uit de gemeente Arnhem van de heeren Van Essen en Ten Bruggen Cate, kwamen 3 plaatsen in het bestuur open, welke voorloopig onbezet bleven, zoodat het bestuur der afdeeling thans bestaat uit 3 leden, n.l. de heeren L. A. H. Lamie, Voorzitter; J. Th. F. A. Liefrinck, Secretaris en H. J. Bauman, waarnemend Penningmeester.

's-Gravenhage. Op den 6den December 1910 overleed de heer L. A. Martens, bestuurslid der afdeeling. De Vereeniging verloor in hem een lid dat veel voor het streven onzer Vereeniging gevoelde. Tevens trad Mevrouw M. Tersteeg—Pronk uit het bestuur. De vacatures werden aangevuld door de heeren L. Th. Schneider en J. E. Jasper.

Rotterdam. De heer Jhr. Mr. J. W. L. C. von Weyler werd als bestuurslid vervangen door den heer M. G. Jautze, terwijl de Voorzitter, de heer D. H. Havelaar, wegens zijne benoeming tot wethouder der Gemeente Rotterdam, voor het voorzitterschap bedankte.

Utrecht. Mevrouw J. E. van Oeveren, geb. Van Schaik, trad in de maand Juni 1910 als Voorzitster der afdeeling af en werd vervangen door den heer A. Enthoven.

Zutfen. In plaats van den heer F. J. D. Noordhoek Hegt, die ons op 7 Maart 1910 door den dood ontviel, trad de heer W. C. Staring als penningmeester der afdeeling Zutfen op. (*)

De Vereeniging verloor in den heer Noordhoek Hegt een zeer belangstellend lid, die liefde voor Indie wist aan te kweeken, en veel in het belang van ons streven deed, waarvoor hem in het Kol. Weekblad van 7 Maart 1910 No. 11 hartelijk dank werd gebracht.

*) Deze afdeeling is in de maand Januari 1911 opgeheven.

3e. Correspondenten.

Met ingang van 1 Januari 1910 trad de heer Van Genderen op de onderneming Catharina Sophia in Suriname als correspondent onzer Vereeniging af.

(Wordt vervolgd).

Uit de O.-I. Mail.

Het Christelijk Weekblad De Banier begint zijn weekoverzicht van 4 Januari j.l. met de vermelding:

De Gouverneur-Generaal, „het wenschelijk achtende maatregelen te nemen tot uitroeiïng van het opiumgebruik onder de inlandsche bevolking der residentie Banka en Onderhoorigheden", heeft de daartoe strekkende bepalingen afgekondigd.

Door de Indische pers werd dit besluit over het algemeen warm toegejuicht.

De N. Soer. Ct. echter zet uiteen, dat het weinig beteekent. Men mag er n.i. geen doortastend optreden in zien tegen een ingeworteld misbruik. Door den inlander op Banka wordt uiterst weinig of in het geheel geen opium gebruikt. De hoogst zeldzame schuivers waren in den regel nog actief dienende of gegageerde javaansche militairen, welke categorie, door de opheffing der garnizoenen op Banka, al reeds zeer verminderd is.

De Chineezen, op Banka ongeveer de helft der geheele bevolking uitmakende, blijven natuurlijk hun pijpje behouden", zoo besluit dat blad.

Het Bat. Nieuwsblad daarentegen vindt reeds het gebruik van het woord „uitroeiing" een overwinning. Want wanneer het op Banka gelukt, het gebruik van opium door de bevolking geheel tegen te gaan, is er z.i. geen enkel motief meer om de Preanger en andere, vroeger tot de verboden kringen behoorende residenties, open te blijven stellen voor de opiumregie. Dan moeten daar precies dezelfde maatregelen getroffen worden, op de naleving waarvan immers steeds kan worden toegezien.

De Cholera schijnt nog maar geen afscheid van Ned.-Indië te nemen. Gedurende enkele dagen in het begin van dit jaar meldden de Bataviasche bladen, dat er geen nieuwe patiënten bijgekomen waren, het rapport van 11 Januari j.l. luidde echter, dat weder drie Europeanen en twee Oosterlingen door de ziekte waren aangetast en dat ook twee inlanders kwamen te sterven.

De lijst van de nog onder behandeling zijnde patiënten vermeldde op 11 Januari j.l. vijf Europeanen en twee inlanders.

Makassar is besmet verklaard. De correspondent van de N. Soer. Crt. schrijft o.m. aan zijn blad:

Europeanen zijn nog niet aangetast. In het militair hospitaal is gelegenheid zich met anti-choleraserum te laten inenten; vele liefhebbers hebben zich daarvoor aangemeld.

In de chineesche kamp en in de kampongs Boeton en Baroe hebben zich verdachte gevallen voorgedaan, zoodat men ook daar nu ontsmettingsbrigades aan het werk kan zien.

In de chineesche kamp zijn lijders op den openbaren weg neergevallen en gestorven. Vandaar, dat de zonen van 't Hemelsche rijk nu druk bezig zijn aan het voorbereiden van krachtdadige afweringsen verdrijvingsmaatregelen.

Er wordt n.l. met behulp van vrijwillige giften (de kapitein-Chinees b.v. schonk *f* 200 voor dit loffelijke doel) een groote prauw van bamboe en gekleurd papier vervaardigd. Deze wangkang, genaamd Ong Tjoen, d.w.z. koningsschip, is bestemd om gevuld te worden met allerlei eetwaren, kippen en varkens, welke hoogst begeerlijke inhoud op den 17en dezer aan de liefhebbers ter rampassing zal worden prijsgegeven, terwijl 't vaartuig zelf daarna brandend, en — wat 't voornaamste is — beladen met de booze ziektegeesten, de zee ingestuurd zal worden. Als het middel even doeltreffend als eenvoudig is, dan is er zeer zeker niemendal op aan te merken!

Uit de Preanger schijnt de cholera gelukkig voor goed geweken te zijn. Daarentegen kwamen uit de buurt van Bandoeng berichten van een **hevige aardbeving** op 7 Januari. Wij lezen daarover o.m.:

Het treinverkeer is geheel gestremd. De reizigers, die van de richting Soekaboemi te Tjipatat aankwamen, moesten hier uitstappen en werden met sado's naar Padelarang gebracht.

Er zou bijna een trein verongelukt zijn. Het was de eerste trein uit Bandoeng, die om 5.22 vertrekt, om 5.59 te Padalarang aankomt en om 6.04 vandaar verder gaat. Ongeveer op het oogenblik, dat de eerste en hevigste aardbeving had plaats gehad kwam deze trein op het bedreigde punt aan.

Men stelle zich voor, dat de machinist van den trein van niets wist, al is de beving al rijdende misschien ook gevoeld. Wanneer nu de baan geheel

langs een rechte lijn liep, zou het reeds moeilijk zijn bijtijds waar te nemen, dat een gedeelte weggezakt was. Ter plaatse was evenwel een kromming, zoodat de mogelijkheid daardoor des te grooter was, dat recht toe recht aan in den gapenden afgrond werd gereden. Dit is evenwel niet gebeurd, en naar van verschillende kanten verzekerd werd, is 't vermijden van een dergelijke ramp alleen te danken aan het flinke optreden van een Inlander, die zich in den nabijheid van de bewuste plek bevond.

Nauwelijks bemerkte deze, dat er een trein in aantocht was, of hij klom manmoedig op den dijk, na inmiddels zijn toevallig rood gekleurde broek te hebben uitgetrokken, waarmede hij nu lustig aan het zwaaien ging. Dit trok natuurlijk de aandacht van den machinist, die niet aarzelde de rem aan te zetten. Persoonlijke ongelukken hadden er gelukkig niet plaats.

Verhuizing van het Oorlogsdepartement.

De Indische bladen deelen mede, dat de plannen om het Departement van Oorlog naar Bandoeng over te brengen, gereed zijn en knoopen hieraan beschouwingen vast, meest alle in goedkeurenden zin. Enkelen meenen daarin het begin te zien van een algeheele overbrenging van het bestuur naar 'n gezonder klimaat. Sommige voorzien een aanstaand débacle voor Batavia; doch, zeggen weer andere, de overbrenging van het Departement van oorlog zal niet in een handomdraai te bewerkstelligen zijn en te Weltevreden breidt het aantal ingezetenen zich zoo uit, dat de vrees, Batavia wegens het vertrek der Departementsofficieren te zien terugvallen tot den staat van *ville morte*, vooreerst niet gekoesterd behoeft te worden.

West-Celebes. — Naar aanleiding van het op 18 December aan het Soer. Hblad geseind bericht (waarop destijds ook hier de aandacht gevestigd werd) over de heerschende onrust in een groot deel van West-Celebes en het besmet zijn van 'n breede kuststrook nabij Mandar, is van den heer Caron, controleur van Mandar, den 6en Jan. een ingezonden stuk in genoemd blad geplaatst, waarin o. m. gezegd wordt, dat zoowel in Balangnipa als in Mamoedjoe groote complexen zijn aangevraagd voor landbouw-doeleinden, zoodat, wanneer er nog van onrust gedacht wordt, het kapitaal zich daarvoor niet zal interesseeren.

In de Mandarstaten is de toestand volkomen zuiver: rust en orde heerschen overal. Gezaghebbers, collecteurs en alle bestuursambtenaren oefenen de bestuurstaak uit zonder dekking. Alles wijst op consolidatie van den ingetreden pacificatie-toestand. Na 1 Augustus 1909 is militair geweld niet meer noodig geweest. In geheel Mandar bestaat niet één werkende landbouw-onderneming.

Terugbrenging van Particuliere Landerijen. — Ten behoeve van de residentie Cheribon is een controleur bij het Binnenlandsch Bestuur op Java en Madoera in dienst gesteld, teneinde belast te worden met werkzaamheden in verband met de terugbrenging der particuliere landerijen in de afdeeling Indramajoe tot het Staatsdomein.

Tapanoeli. — De resident van Tapanoeli seinde 7 Januari het volgende: assistent-resident Bataklanden meldt, dat den 3den dezer alle te Pea Radja geïnterneerde familieleden van wijlen Singa Mangaradja in tegenwoordigheid van vele autoriteiten en onder groote toeloop der bevolking den doop van Direktor Spiecker hebben ontvangen.

De Maleische pers. — In het Nieuws v. d. Dag v. N.-I. lezen wij:

Reeds lang bestaat er in Ned.-Indië een werkelijke behoefte aan een periodiek, dat in de Nederl. taal een kort overzicht geeft van al wat er in de Inlandsche en Chineesche pers aan min of meer belangrijke artikelen en beschouwingen verschijnt.

Sinds eenigen tijd wordt in het Kol. Weekbl. onder de opschriften „Wat de Inlander zegt" en „Wat de Chinees vertelt", hetzij mèt of zònder commentaar, het meest belangrijke uit bovengenoemde pers weergegeven.

Die artikelen worden door velen met belangstelling gelezen; doch door het lange tijdsverloop, dat er ligt tusschen het verschijnen er van in de Jav. en Chin. bladen en de publicatie in het Koloniaal Weekblad, welk tijdsverloop op minstens twee maanden moet worden geschat, wordt het nut, dat die artikelen zouden kunnen stichten, belangrijk verminderd.

Het zijn o.m. bovenstaande overwegingen geweest die geleid hebben tot de uitgave van een nieuw weekblad, De Maleische pers genaamd, waarvan het eerste nummer is verschenen.

Het blad zal voorloopig worden geredigeerd door de redactie van het Maleische dagblad Medan Prijaji, terwijl een sedert jaren in Indië gevestigd Hollandsche journalist zich belast heeft met de zorg voor een behoorlijke vorm en het leveren van beschouwingen van Europeesch standpunt bezien over de uit de verschillende Inlandsche en Chineesche bladen overgenomen artikelen.

Het komt ons voor, dat de laatste toevoeging niet strikt noodig is. Het voornaamste is, dat de inhoud der vaak in niet zeer begrijpelijke taal gestelde artikelen correct en in goed Hollandsch wordt weergegeven. Voor de rest kan de Europeesche pers dan wel zorgen.

Intusschen valt de uitgave van een dergelijk persoverzicht, mits onder leiding van absoluut betrouwbare personen, toe te juichen." Zoo besluit bovengenoemd blad.

Tragi-comedie. — Het Bat. Nieuwsbl. van 10 Januari j.l. meldt: Gisteravond vergadering van de afdeeling Batavia van de vereeniging Insulinde in de Loge. Aangekondigd in de dagbladen! Bovendien de leden gewaarschuwd middels convocatiebiljetten! Aanvang negen uur. Met het oog op de groote belangstelling de groote zaal afgehuurd!

Negen uur...... nog geen kip. Kwart vóór tien appèl-generaal... aanwezig het bestuur, bestaande uit zeven personen, plus negen, zegge negen leden en schrijver dezes.

Vergadering geopend met een kort woord van den nieuw gekozen president, den heer Ostmeier, aankondigend, dat hij als president af zou treden, omdat hij èn het bestuur uit het oog hadden verloren dat hij, als in Nederland geboren, volgens de statuten geen zitting mocht hebben in het bestuur.

(Adhesie-betuigingen van de geachte vergadering, kenbaar aan eenig gegrinnik.)

De op- en aftredende voorzitter zegt nog 'n telegram ontvangen te hebben van het hoofdbestuur te Semarang, meldende, dat het er niet toe doet waar hij geboren is en wel president mag blijven, een meening, die de heer Ostmeier op deze vergadering had willen bespreken. Doch hij zag er van af, wegens de groote belangstelling......

Niemand meer wat te vragen?... Geen antwoord. Dan wordt de vergadering gesloten!

Schoolversiering.

Senior, schrijver der Bataviasche Causerien in De Deli Courant, deelt 9 Januari j.l. o.m. mee:

Op het gebied van onderwijs zal 1911 iets nieuws voor Indië geven, iets, „noch niemals dagewesen." Er heeft zich n.l. een comité gevormd, waarin ook zitting zullen hebben: de directeur van Onderwijs, de voorzitter van het college van curatoren voor de H.B.S., de voorzitter van de commissie van toezicht op de K. W. S., de inspecteur van het middelbaar onderwijs, de inspecteur van het lager onderwijs in de eerste afdeeling en de adj.-inspecteur van het Inlandsch onderwijs aldaar.

Door het comité zal te Batavia georganiseerd worden een tentoonstelling voor schoolversiering.

Met den steun van al deze autoriteiten op onderwijsgebied belooft deze tentoonstelling veel kans van slagen. Ook financieel is die kans gunstig, daar men reeds, buiten den steun van het gouvernement, over 1050 gulden kan beschikken. Het initiatief voor deze tentoonstelling gaat eigenlijk uit van leeraren bij het middelbaar onderwijs en bij voldoenden steun zal zij overgebracht worden naar Semarang en Soerabaja. Het plan bestaat verder om uit die tentoonstellingen een volledig schoolmuseum te scheppen.

Een nieuwe Europeesche wijk te Djokja.

De correspondent van het Soer. Hdbl. te Djokja deelt aan zijn blad een plan mede van den assistent-resident Wessels aldaar tot aanleggen van een nieuwe wijk, namelijk om een terrein van 1000 bij 100 Meter te bestemmen voor een zeer nette Europeesche buurt met een parkje in 't midden, met breede wegen en alles wat noodig is, met een negrie-hotel, dat eveneens steeds noodiger wordt. De sultan is er voor, maar alleen als de grond niet wordt verkocht, maar in erfpacht uitgegeven. De oude vorst wil niet tegenwerken, integendeel, hoe lang de erfpacht duurt, is hem hetzelfde, desnoods 100 jaar, maar hij wil niet, dat de nakomelingen van de apanagehouders de inkomsten zullen derven, wat wèl 't geval zou wezen als de grond werd verkocht, want geld glijdt door Javaansche vingers te spoedig weg. Dit weet de sultan. De heer Wessels stelt dus voor erfpacht van 100 jaar, wil speculatie beslist voorkomen en heeft toch al tal van aanvragen voor het bouwterrein.

De uitvoering van het plan is voorloopig afgestuit op een meeningsverschil tusschen den resident van Djokja en den assistent-resident Wessels.

Gebrek aan koelies.

In West-Java gaat het met de werving voor Deli bijzonder slecht; er zijn bijna geen koelies te krijgen, hetgeen niet te verwonderen is, als men weet,

dat het volk op de rubberondernemingen flink geld verdient. Het emigratiekantoor te Bandoeng maakt dan ook slechte zaken, hetgeen in de toekomst nog veel erger zal worden bij de uitbreiding, welke de cultures op Java voortdurend ondergaan.

Om volk te lokken, bezigt men nu te Bandoeng den volgenden truc: men laat vrouwen als ronselaars optreden.

Dat is, sinds Eva, je manier, en tal van mannetjes loopen er in, vooral als die ronselaarster een aardig snuitje heeft, en dat wil te Bandoeng nog wel eens voorkomen.

Zij maken dan den man wijs, dat zij met hem mee zullen gaan naar Deli. Later, als de man voor de ambtenaren het eerste onderzoek heeft ondergaan, verdwijnt zijn nieuwe ega. In den regel zijn dan een paar rijksdaalders voldoende, om den koelie toch tot vertrek te bewegen, zegt de N. Soer. Crt.

Het menschdom is er, sinds Adam en Eva, niet bar veel op vooruitgegaan.

Wijders houden de wervers zich op nabij gelegenheden, waar gedobbeld wordt. Zoodra zij zien, dat een der spelers verliest, gaat de ronselaar er op af.

Als men nu weet, dat voor enkele jaren in West-Java nog koelies bij hoopen te krijgen waren, is dit verschil wel zeer opvallend, merkt naar aanleiding hiervan De Locomotief op.

Onbillijk.

Z. schrijft uit Soerabaja over Inlandsch Ambachtsonderwijs aan het Bat. Nbl. en geeft als zijn oordeel te kennen, dat dit onderwijs te Soerabaja niet bloeit, omdat de jonge inlanders daar op een of andere fabriek al spoedig 20 à 25 cents per dag verdienen kunnen, zonder dat speciale vakkennis vereischt wordt.

Maakt hij zich eenige handigheid eigen, dan stijgt zijn loon, en ziet men het snaakje, na verloop van een klein jaar, in het genot van zooveel inkomsten, dat hij het heertje is; koopt das en boord, en hangt den gebraden haan uit op een tijdstip, waarop zijn kameraden van de ambachts-school nog geen cent verdienen.

Hiervan een typisch staaltje: Bij een bespreking over het doel der ambachtsschool werd aan een zestal inlandsche jongens, die pas de school hadden verlaten, gevraagd, of zij lust hadden de ambachtsschool te bezoeken.

Geen zin. Waarom niet?

De één zei: „ik ben letterzetter geworden bij de firma X.: ik verdien al geld en kan den heelen dag zitten". Nummer twee had dit voorbeeld gevolgd, en de overigen hadden wat anders in den zin.

Nu moet men in een Indische drukkerij, die guiten bezig zien: zittend op een bankje, elke minuut een letter uit het bakje nemend en dat staafje, na rijpe overweging, naast de anderen in den haak plaatsend, af en toe dit werk onderbrekend om een kameraad met een prop papier naar het hoofd te gooien, of zelf zoo'n projectiel te pareeren.

En als dat geldverdienen zoo gemakkelijk gaat, waarom dan drie lange jaren te gaan „leeren" en te werken voor niets?

Het Nieuws v. d. Dag v. N.-I. merkt echter op:

Wat die letterzettertjes aangaat, heeft Z. het mis.

Juist de jongens van 13 tot 15 jaar, aardige, handige snaken, werken 't best en 't vlugst. Dat is onze ondervinding in de zetterij. Als zij ouder worden, verminderen ambitie en accuratesse, zooals meestal bij Inlanders.

Eene ambachtsschool kan grondiger vakkennis brengen, maar geene karakter-fouten, wortelende in het ras, uitroeien. Aldus meent laatstgenoemd blad.

NIEUW-GUINEA.

Wij vinden in La Dépêche Coloniale van 25 Januari nieuws over den Engelschen tocht onder Goodfellow in Nederl. Nieuw-Guinea, een onderneming door ons met alle sympathie begroet als aanvulling van hetgeen van verschillende zijden gedaan wordt om de geheimenissen van dit reuzeneiland eindelijk bloot te leggen. Maar wij mogen ons dan toch ook het recht voorbehouden om, waar die berichten aan waarschijnlijkheid te kort schieten, op het onaanneembare te wijzen.

Zoo lezen wij over een dicht boschlandschap: Er is een warm en ongezond klimaat te verduren, van 25 graden Fahr. onafgebroken nacht en dag, zomer en winter.

Elders: De schadelijke insecten zijn er talloos en alle kruipende dieren leven er, van la vipère au souffle mortel jusqu'au python.

De gespacieerde zinnen, en dergelijke meer, doen overdrijving vreezen en daardoor ook twijfel overblijven bij het merkwaardigste gedeelte van het bericht, dat weer gewaagt van het ontmoeten van een dwergstam, al is de lengte nu ook eenige duimen hooger gesteld dan in vorige berichten. Zoo zal b.v. de ruil van vrouwen tegen stukken ijzer wel op een verkeerde onderstelling of mededeeling berusten.

Van die Pygmees wordt het volgende gezegd: Meer binnenlands, aan den voet der bergen, hebben de reizigers een nog primitiever stam ontdekt. Het zijn Pygmees van 4 voet 6 duim tot 4 v. 8 duim; wild, verlegen en trouweloos. Zij zwerven op de met dicht bosch bedekte heuvels en bergen, leven van de wortels der boomen en vruchten van de bosschen, jagen op wilde zwijnen en casuarissen, visschen in de bergstroomen. Zij wonen in hutten van takken en bladeren, doch hebben geen vaste woonplaatsen.

Het eenige metalen voorwerp, dat zij bezitten, is een klein stuk ijzer in den vorm van een wig, in een houten heft, dat zij als een bijl gebruiken, en waarmede zij, met ongelooflijke volharding en vaardigheid, de boomen bewerken, die van 12—15 voet

FEUILLETON.

Het einde van Hi-ho's strijd.

Naar E. HEIJCK in de *Rundschau*.

II.

Terwijl Hi-ho en Li-tsie op zekeren dag weder over hun eeuwigdurende liefde spraken, dacht hij, tot zijn beschaming, eensklaps aan het andere meisje, dat hij begeerd had. De heldere zon, zeide hij tot zichzelf, schijnt door het water tot op den bodem. Dadelijk vertelde hij aan Li-tsie zijn vroeger avontuur. „Wie mij niet innig liefheeft", voegde hij er aan toe, „zal mij wellicht veroordeelen; maar wie zien kan, begrijpt, dat ik destijds een dwaling beging." Hij vertelde toen, hoe alles geloopen was en eindigde met te zeggen:

„O Li-tsie, door jou ben ik nu gelukkig, doch dit alles moest voorafgaan. Voor jou alleen wil ik nu leven." En terwijl hij dit herhaalde, noemde hij haar zijn kleine Maa-mie.

Li-Tsie had nauwelijks gehoord, wat hij van het andere meisje had gezegd. Zij hield de hand van haren geliefde vast, waarover behoefde zij zich dus angstig te maken?

De jaloerschheid des harten ontwaakt niet, wanneer wij den geliefde aan ons weten te binden. Zij komt, wanneer wij al te gerust zijn geweest. Hoe weinig logisch is zij en hoe dikwijls doet zij een misgreep.

Li-tsie kreeg een menigte geschenken op haar trouwdag. Hi-ho voerde haar zijn huis binnen, toen de vruchtboomen bloeiden. Zij doorleefden heerlijke maanden in hun eigen woning. Zij waren altijd bij elkander; Hi-ho besprak met haar alles, wat hem in de gedachte kwam, en telkens verheugde hij zich over haar helder verstand.

Dikwijls zeiden zij tot elkander: „Indien ik je nooit gezien had, zou ik misschien zonder je hebben kunnen leven, maar nu onmogelijk meer."

's Morgens stond Hi-ho altijd vroeg op en zette dadelijk de balcondeuren wijd open, opdat de zon in hun kamer zou schijnen, want zon en geluk behooren immers bij elkander.

Op zekeren dag kwam er een renbode van een vorst uit het gebergte. Die vorst liet beleefd vragen, of Hi-ho zijne gemalin wilde schilderen. Hi-ho vroeg eerbiedig, op welke wijze dit geschieden moest. De bode antwoordde: op geslepen marmer, in rustende houding. De vorstin droeg oorringen van smaragd, die hij nauwkeurig beschreef, haar kleed had de kleur van forellen met borduursel van groen en rood; haar onderkleed was licht-blauw. Deze kleuren moest Hi-ho medebrengen. De vorst bood hem voor dit schilderstuk een groote som gelds. Hij berekende, dat het werk negen dagen zou duren.

Hi-ho was de wereld te rijk; hij ging naar zijn werkvertrek om zijn schilderkist te halen. Daarna begaf hij zich naar Li-tsie, doch toen hij bemerkte, hoe verschrikt zij hem aanstaarde, ofschoon zij zeide dat zij in alles berustte, liefkoosde hij haar, en zond hij lachend den renbode terug.

Van dat oogenblik af lachte Li-tsie echter niet meer, zoodat Hi-ho draalde met zijn afreis. Toen de renbode van den vorst ten tweede male kwam om hem te ontbieden, besloot Hi-ho, toen hij zag hoe bedroefd Li-tsie keek, niet te gaan.

Op zekeren dag, toen zij bijzonder stil was, knik-

omtrek hebben. Die ijzer-stukken krijgen zij van de kustbewoners, en elk ervan kost hun vermoedelijk minstens een vrouw.

WEST-INDIË.

SURINAME.

De uit Suriname ontvangen nieuwsbladen bevatten weinig anders dan het rapport van de h.h. Cremer, Van Vollenhoven, Van Romburgh en Went over de bacoven-cultuur. Het verslag van de zitting der Tweede Kamer, waarin beslist werd over de niet-voortzetting der cultuur, was bij het vertrek der mail, nog niet ontvangen.

De Suriname van 10 Januari j.l. geeft eene beschrijving van „de Coronie-Communicatie", waaraan het volgende wordt ontleend:

„De transportdienst op Coronie is reeds sinds geruimen tijd een bron van jeremiades.

De oorzaak hiervan is het feit der toeneming van de modderbank voor dit district, waardoor de schepen, die de verbinding van dit voormalige Surinaamsch land van melk en honing met Paramaribo en Nickerie onderhouden, niet tot onder de kust kunnen komen, maar op een afstand in zee moeten blijven, zoodat passagiers en goederen per zeil- of roeivaartuig over een voortdurend onstuimige zee van land naar het schip moeten vervoerd worden.

Wij zijn persoonlijk getuige geweest van de misère van de Coronie-reis.

Op een uitstapje naar Nickerie, den 30en December om half vier 's namiddags van de stad vertrokken, lagen wij om half drie in den ochtend voor Coronie.

Een zware stortbui viel, terwijl de zee woedend spookte. De vrachtbooten waren reeds buiten.

Die, welke de Koningin Wilhelmina bereikten, brachten het bericht, dat één gezonken was. Gelukkig was dit niet gebeurd in zee, maar in het zoutwaterkanaal, zoodat geen menschenlevens te betreuren waren. Alleen gingen zoo goed als alle goederen verloren.

Later dreven twee der booten af en bleven vastzitten op de modderbank.

Omstreeks zeven uur stapten de passagiers voor Coronie in de transportbooten om den gevaarvollen tocht naar Coronie te maken. Aangezien door de voormelde ongelukken het niet mogelijk was nog dien dag al de vracht te lossen, lichtte de stoomboot om tien minuten voor tien uur voorm. het anker, en vertrok naar Nickerie. Dit district werd weder verlaten den 3en Januari nam. vier uur."

Van de terugreis — van Coronie naar Paramaribo — wordt de volgende beschrijving gegeven:

„Omstreeks middernacht kwam de Koningin Wilhelmina voor Coronie aan. Door het ongeluk van de vorige maal, hadden de booten niet gedurfd in den nacht uit te komen.

Pas in den ochtend kwamen zij aan. Het eerst de zeilbarkas met passagiers. Dit vaartuig bereikte den stoomer pas na bange worsteling met de baren. Wie de drijfnatte uitgeputte passagiers zag, begreep dadelijk wat zij hadden moeten doorstaan. Verscheiden trokken zich in hunne hutten terug, om er niet weer uit te komen tot het eind van de reis.

Bij wijze van intermezzo moeten wij de aandacht vestigen op de manier, waarop de passagiers van de zeilbarkas en de transportbooten worden overgenomen. Gewoon als vee! Van de hoogsten tot de laagsten worden zij geworpen uit de barkas en over de verschansing van het schip getrokken, zoodat de ledenmaten bezeerd en geschramd worden. O.m. had de echtgenoote van den Ds. Commissaris van deze rowe ontschepingswijze te lijden.

Angstwekkender nog dan de worsteling der barkas, was de aanblik van den strijd der vrachtbooten.

Waarvoor men die roeiers op de vrachtbooten meer bewonderen moest, voor hun moed, hunne volharding of de kracht hunner spieren, wij zouden het niet kunnen zeggen. Deze menschen wekken de herinnering op aan de Bretonsche visschers, waarvan Pierre Loti ons zoo vaak het aangrijpend heldenleven heeft geschilderd.

Bij elken riemslag als het ware, worden booten en bemanningen aan het oog van de toeschouwers onttrokken door het zeeschuim en dezen voelen zich het hart reeds toegeknepen in de meening dat zij, door de golven verzwolgen zijn. Maar gelukkig! het volgende oogenblik verschijnt het vaartuig weer boven de baren, om dadelijk weer daarachter te verdwijnen.

Men mag zich wel verbazen dat het aantal ongelukken, waarbij menschenlevens en goederen verloren gaan, niet grooter is.

Maar, terwijl de reizigers van en naar Coronie, alsmede de roeiers van vrachtbooten zulke bange oogenblikken doorstaan, hebben de doortrekkende passagiers op den mailstoomer het ook lang niet aangenaam. Wat het zeggen wil voor Coronie te liggen, wij hebben het zelf aan den lijve gevoeld, toen op de woelige zee het schip schommelde als zou het omslaan en de wind over het dek gierde."

De schrijver vraagt zich dan af wat er gedaan kan worden om de verbinding met het district Coronie te verbeteren. Een oude vraag, waarop tot dusver tevergeefs een antwoord gezocht is en dat ook niet gevonden zal worden zoolang de natuur niet te hulp komt. De steeds aangroeiende modderbank langs de kust van Coronie toch is de oorzaak van al de moeilijkheden.

„Wij wenschen — aldus de schrijver — hier een oplossing voor te stellen, die naar ons voorkomt, goede uitkomsten belooft. Wij willen dan tevens op den voorgrond stellen, dat de eer daarvan niet ons toekomt, maar een ter zake de Coronie-vaart hoogst bevoegd deskundige, een man, die „er alles van weet".

Het denkbeeld, dat zoo eenvoudig als het ei van Columbus is, komt hierop neer. Van Totness worde over den dam langs het zoutwaterkanaal een een-

---

de hij haar telkens lief toe, maar zij zag altijd even peinzend voor zich uit en zei ten slotte:

„O, geliefde, ik geloof toch zeker, dat je aan een ander denkt, aan het meisje, dat je vroeger het biezenmandje gegeven heeft."

„Hartje, hoe kom je daaraan? Dat is onzin" antwoordde hij dadelijk. Doch toen zij opnieuw schreide, werd hij boos en zeide:

„Als je nooit meer verdriet hebt dan daarover, ben je gelukkig te noemen. Ik heb slechts ééns sedert ik je ken aan dat meisje gedacht, toen heb ik het je bekend. Heb ik je ook niet gezegd, dat ik de plant der vergetelheid daarom in huis heb gezet?"

Li-tsie sprak daarna nooit meer over dat meisje. Later braken er echter weder dagen aan, dat zij stil in zich zelve gekeerd zat te schreien.

Hi-ho stond 's morgens dikwijls vroeg op en ging de kleine vogels aan het meer schilderen, de spierwitte ooievaars, die door de lucht vlogen of in de weiden stonden. Li-tsie wist wel, dat haar echtgenoot niet altijd bij haar kon blijven. Als hij vroolijk van zijn arbeid bij haar terugkwam, vlijde zij zich liefkoozend tegen hem aan, doch zeide toch wel eens op eenigszins spijtigen toon:

„Ik zie wel, hoe prettig je geschilderd hebt! Je hebt mij zeker daarbij vergeten. Wat verlangt een man toch weinig naar zijn vrouw, die hem steeds trouw blijft."

Hi-ho antwoordde dan:

„Ik heb je niet vergeten, het was mij integendeel of je mij hielpt. Je weet toch, dat ik geld verdienen moet."

„Dat hindert mij genoeg, mijn geliefde, want ik besef daardoor maar al te zeer, welk een kostbaar, nutteloos bezit ik voor je ben."

Van toen af schilderde Hi-ho thuis portretten van Li-tsie. Zij werden al mooier en mooier. Eens schilderde hij haar met het theeblad voor zich, een ander maal in de groene japon, die hij haar gegeven had, met een waaier in de hand. Hij deed dit veelal uit zijn geheugen, zoo goed zag hij het geliefde wezen altijd voor zich. Wanneer Li-tsie deze portretten bekeek, werd zij nog treuriger en eens voegde zij hem toe:

„Oogenschijnlijk heeft de vrouw op dit schilderstuk veel overeenkomst met mij, maar in werkelijkheid bespeur ik op dat gelaat wat mij ontbreekt."

De arme Hi-ho trachtte haar dit uit het hoofd te praten, maar zij hield steeds vol, dat zij van het begin af al gevreesd had, dat hij eene vrouw met zulk een neus als de hare niet duurzaam zou kunnen beminnen.

Hij sloot toen zijn schilderkist in de kast weg. „Ik kan Li-tsie niet zien schreien", zei hij bij zichzelf. Waarom zou ik terwille van haar niet alles opgeven?

Hij gevoelde zich prettig te moede in zijn ledigheid, evenals iemand, die in de schaduw van een grooten boom zit te rusten. Als Li-tsie een oogenblik niet bij hem was, verlangde hij naar haar. Hij maakte dan verzen op haar, zonder ze neer te schrijven. Als hij ze voordroeg, riep zij in verrukking uit:

„Je bemint dus niemand dan mij" en barstte daarbij in tranen uit. Hij greep dan haar hand, maar zij rukte zich los en liep de kamer uit.

Hi-ho begon in te zien, dat zij jaloersch op zichzelve werd.

(Wordt vervolgd).

voudig spoorwegtje gelegd, een paardentram, in casu door ezels te trekken. Aan het einde van den dam worde een ijzeren motorpont gestationneerd met voldoende capaciteit om passagiers en goederen in eens te vervoeren. Voor de monding van het zoutwaterkanaal, dat dus dan alleen als looskanaal zal dienen, worde een koker gebracht, wat ook 't voordeel zal hebben de monding voor toesluiting te behoeden; het geregelde onderhoud van het kanaal kan dan vervallen.

Aan het damhoofd worden een magazijntje en een wachthuisje gebouwd."

De veiligheid van personen en goederen zou hierdoor zeker verbeterd worden, maar de reis van het damhoofd per motorpont naar het mailvaartuig zal, bij woelige zee, misère blijven. Immers, zegt de schrijver zelf, dat de Koningin Wilhelmina op de woelige zee schommelde, als zou het omslaan. Dat de motorpont dit in nog erger mate zou doen, behoeft geen betoog. Kon het aangegeven middel samengaan met een zelfstandigen dienst van het mailvaartuig tusschen Paramaribo en Coronie, waarbij men bij het van- en aan boord gaan rekening kon houden met de gesteldheid van de zee voor Coronie, dan zou er inderdaad veel gewonnen zijn. Blijft de Coronie-dienst gekoppeld aan dien van Nickerie dan zal de toestand ellendig blijven.

* * *

De Surinaamsche Almanak voor 1911 is verschenen. Deze zeer nuttige uitgave, waarvan de uitvoering den heer B. Heyde, te Paramaribo, alle eer aandoet, wordt van jaar tot jaar beter.

Telde die van het vorige jaar 211 bladzijden, de nieuwe almanak is gegroeid tot een boekdeel van bijna 300 pagina's. Het bevat een kaartje van Suriname op een schaal van 1/2.000.000. Voorts eenige kiekjes. Een aanwinst is, 'n voor 't eerst opgenomen adreslijst van Paramaribo, waarin de namen voorkomen naar alphabetische volgorde der beroepen.

* * *

De Surinamer brengt het bericht, dat, bij genoegzamen steun, een Hollandsch opera-gezelschap in April of Mei te Paramaribo zou komen. De Hollandsche tooneelisten, die eenige jaren geleden te Paramaribo en op Curaçao voorstellingen gaven, hadden groot succes. Te oordeelen naar de volle zalen, die Fransche- en Engelsche operagezelschappen, welke nu en dan de koloniën bezoeken, steeds trekken, is het zeker, dat een Hollandsch gezelschap er groot succes zal hebben.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Onveiligheid op Java. — In de **Pemberita Betawi** van 3 November 1910 no. 329, kan men lezen, hoe op Java, in de afdeeling Lamongan, de bevolking in groote onrust verkeert, sedert de dààr aanwezigé dievenbenden een andere tactiek volgen en nu kinderen in plaats van goederen trachten te rooven.

Niet onwaarschijnlijk is het, dat die gewijzigde tactiek een gevolg is van het feit, dat de dieven, nu er een strengere politie uitgeoefend wordt, de gestolen goederen niet zoo gemakkelijk van de hand kunnen zetten. Wanneer het aan zulk een dievenbende gelukt een kind machtig te worden, wordt dit op eene moeielijk te naderen plaats verborgen gehouden en aan de ouders kennis gegeven, dat, voor de inlossing van dat kind, een zekere som gelds moet worden betaald, terwijl, zoo aan dien eisch niet wordt voldaan, hun spruit naar elders zal worden gevoerd en verkocht.

Bovengenoemd blad bericht ook, dat de politie op de hoogte is van dezen stand van zaken en dat er nu getracht wordt door het opleggen van zware straffen aan gevatte misdadigers, het kwaad den kop in te drukken.

Hollandsch-Javaansche scholen In de Zaterdagsche Praatjes van de **Bintang Soerabaija,** voorkomende in het nummer van 5 November 1910 no. 252, zegt de schrijver, dat de voorgenomen oprichting van 17 Hollandsch-Javaansche scholen op de verschillende hoofdplaatsen van Java bij lange na niet zal voldoen aan de bestaande behoeften.

Bij handhaving van dit aantal, zouden deze scholen hoofdzakelijk ten goede komen aan de kinderen van de betere standen, terwijl toch ook duizenden mindere Javanen snakken naar de kennis van de Nederlandsche taal, en daarvan verstoken zullen blijven, daar zij zich dan tevreden hebben te stellen met de inlandsche scholen IIe klas.

Ter hoofdplaats Soerabaja zijn vele zonen van hoofden in dienst getreden als particulier opzichter, als schrijver op een handelskantoor enz., omdat de Staatsdienst hen geen plaats bood. Vooral deze lieden zouden hunne kinderen zoo gaarne op de Hollandsch-Javaansche school geplaatst zien.

Daar hun aantal groot is, vreest schrijver, dat één Hollandsch-Javaansche school geen voldoende ruimte zal aanbieden om aan alle aanvragen tot toelating te kunnen voldoen. Dààr ter plaatste zouden dus minstens twee zulke scholen moeten komen.

Schrijver wijst zijne lezers echter op de noodzakelijkheid, om ook met het oog op het zeer beperkte aantal onderwijskrachten, geduld ten deze uit te oefenen. Het onderwijzend personeel van zulk een school toch kan niet op dezelfde wijze worden aangevuld, als op de Europeesche scholen plaats heeft. Voorloopig zij men dus tevreden met het begin van uitvoering der wenschen.

De toekomstige Inlandsche ambtenaren van het Binnenlandsch Bestuur. — Met betrekking tot dit onderwerp zegt dezelfde schrijver in hetzelfde blad, dat het voornemen der Regeering, om aan het inlandsch element een grooter aandeel in de aanstaande bestuursorganisatie te geven en de Nederlandsche controleurs als inspecteurs te laten optreden, wel heel mooi is gedacht, maar, dat voor de practische uitvoering van dien maatregel men de noodige Inlanders toch zal moeten bekwamen voor deze nieuwe taak.

Ook zal het z.i. de vraag zijn, of het Javaansche karakter zich in korten tijd zóódanig zal kunnen wijzigen, dat de Inlandsche controleur in staat is naar behooren zijne hooge plichten te vervullen, o.m. zal kunnen beseffen, dat hij tot zijne functiën geroepen is geworden in het belang van het volk, en dat dit er niet is voor hem.

Het geven van nog meer macht aan de prijajis dan zij thans reeds bezitten, zou, z.i., wel eens kunnen leiden tot het opzetten van een ontzettend hooge borst, van dien aard, dat de kleine man zulk een bestuursambtenaar in dien hoogheidswaanzin zou laten, en zooals dan gewoonlijk het geval is, zijn eigen gang gaat.

Van toenadering van het volk tot het Bestuur, hetgeen wordt beoogd, zou dan natuurlijk geen sprake zijn.

Reeds tegenwoordig is nederigheid bij de Inlandsche hoofden een zeldzaam voorkomend verschijnsel.

De opgedane kennis doet slechts weinigen hunner begrijpen, dat zij eigenlijk nog niets weten.

Gevoelens van nederigheid en toewijding moeten worden opgewekt in de ouderlijke woning en vooral door de moeder worden ingeprent en aangekweekt, merkt schrijver op.

Doch, hoe is het daarmee in de werkelijkheid gesteld? vraagt hij. Hoe dikwijls toch hoort men de vrouwen van hoofden zeggen, dat het naar school gaan harer dochters geheel onnoodig is.

Faalde de oprichting van de gouv. meisjesschool op het eiland Madura juist niet tengevolge van de toongevende Inlandsche vrouwen?

Hoe kunnen de kinderen in nederigheid en andere deugden worden opgevoed, wanneer de moeders zelf die eigenschappen niet bezitten?

Gelukkig zijn er ook voorbeelden te noemen, o.a. te Serang van Inlandsche ambtenaren, die anders denken en werkelijk hart hebben voor den kleinen man.

Om op den duur goede Inlandsche besturende ambtenaren te kweeken, bij wien ook van onderlingen naijver geen sprake meer zij, voede de regeering in de eerste plaats de gegoede Inlandsche meisjes op tot geestelijk en zedelijk rijk ontwikkelde vrouwen en moeders. Eerst daarna verwachte men goed opgevoede zonen, mannen, die hun taak begrijpen.

Dan eerst zal voor den Inl. het oogenblik gekomen zijn om voor de bestuurstaak in aanmerking te worden gebracht, tot steun te kunnen dienen van het Nederlandsch Gezag. Aldus besluit schrijver.

De Toekomst van den Inlander in Handel en Scheepvaart.

Over dit onderwerp schrijft de heer Oeripan te Patjitan in het Orgaan van de Jong-Javaansche Vereeniging „Boedi Oetomo" o.m.:

Het volksbedrijf bij uitnemendheid is voor de Javanen nog altijd de landbouw. Is de verbetering hiervan door landbouwonderwijs, irrigatie en door werken en instellingen, die met landbouw samenhangen, voor de verhooging van het welvaartspeil het eerste vereischte, het tweede, dat in aanmerking komt, is de wederopbloei van den handel. Ik zeg „wederopbloei", want wel is waar zit er in den Javaan van nu niet de handelsgeest van Chinees of Arabier, maar toch is de toestand van den Javaanschen handel niet altijd geweest zooals die tegenwoordig is. Tot op de komst der Europeanen in het begin van de 16e eeuw waren de Javanen de vrachtvaarders in den Indischen Archipel. De Javaansche kooplieden vormden de tusschenpersonen in het handelsverkeer met andere Aziaten als Voor-Indiërs, Arabieren, Perzen en Chineezen, die vanuit Java, de stapelplaats voor den wereldhandel in specerijen, de producten haalden en brachten naar Noord en West. Javaansche schepen voeren af en aan naar de omliggende eilanden en onderhielden een leven-

dige handelsrelatie in rijst met Zuid-Celebes, in benzoë, kamfer, en goud met Palembang, en in diamanten met West-Borneo. Toen gingen Portugeezen, Spanjaarden en Hollanders de zeeën doorkruisen en door hun verder binnendringen in den archipel werd den handelsbetrekkingen der Javanen afbreuk gedaan. In deze van oudsher ervaren zee-, koop- en krijgslieden vonden de Javanen geduchte mededingers. Met geweld werden zij uit het handelsverkeer uitgeschakeld en de handelsproducten, zooals specerijen, welke in Europa met goud werden betaald, werden rechtstreeks uit de Molukken, tot dusverre slechts voor Javanen toegankelijk, door Europeanen gehaald. In een concurrentie, die gedeeltelijk met wapenen werd gevoerd, moesten de Javanen het afleggen. Wanneer tegen de helft van de achttiende eeuw de Javaansche zelfstandigheid van de Noordkust werd teruggedrongen, en tot de binnenlanden en voor de scheepvaart geheel ongunstige zuidkust wordt ingeperkt, dan is het met de groote vaart der Javanen voor goed gedaan en volgt van zelf wel het verval van den handel tot op de huidige hoogte.

Welke zijn nu de middelen, waarmee men de krachten moet versterken, teneinde den terugkeer van het normale leven geleidelijk en bestendig te doen plaats grijpen? Eén er van is straks reeds gezegd n.l. het onderwijs. Dit is echter niet het voornaamste. Men kenne daaraan niet de eigenschap toe van het eenige en onfeilbare geneesmiddel van alle maatschappelijke kwalen. De Europeesche landen zelf geven ons een bewijs, dat onderwijs wel een van de noodzakelijkste middelen, maar niet hèt middel bij uitnemendheid is om te komen tot meerdere welvaart en hooger menschelijk bestaan. Daar is het gemeen goed van alle maatschappelijke lagen en niemand zal ontkennen, dat dit gelukkig is; wetenschap en kennis openen voor een ieder zonder onderscheid van rang en stand tot alle mogelijke emplooien de deur, en toch blijft armoede bestaan, ja, toenemen in haar veelzijdigheid van vormen. Bezocht zij vroeger nagenoeg alleen de onwetende menschengroepen, nu worden niet zelden velen onder de hoogst wetenschappelijk ontwikkelden door haar nijpenden druk bezwaard. Door wetenschap alleen maakt men de maatschappij niet welvarend. En is het niet juist welvaart, materiëele welvaart, wat de Javanen zoo noodig hebben? Men is het op dit punt vrijwel met elkaar eens: de economische opheffing van het gansche volk is de taak voor deze tijden.

„Waarom toch", zoo zal men ongeduldig vragen, „waarom moeten wij in den stoffelijken vooruitgang onze krachten zoeken te versterken, terwijl wij volmondig zeggen, dat wij juist aan het stoffelijke zooveel te minder waarde hechten? Onze armoede is rijkdom vergeleken met de ellende, die in de achterhoeken van de groote steden in Europa wordt geleden. Wij hebben minder behoefte te bevredigen dan de bewoners van die streken, welke door de natuur in zeker opzicht misdeeld zijn. Hebben wij niel veel meer aan die dingen, welke onze geestelijke en artistieke behoeften voldoen?" Het antwoord op deze vraag werd reeds door onze voorouders gegeven: „Arto, arti, tan kèno pisah; ingaran loroning ngatoenggal".

Dus wetenschap en stoffelijk vermogen onafscheidelijk aan elkaar verbonden! En indien de Javanen zijn soberheid en matigheid in stoffelijke behoeften immer blijft betrachten, in hoeveel grooter mate zou niet de geest voedsel kunnen vragen en vinden? Meer waarde hechten aan den geest dan aan de stof, is voor den enkeling prijzenswaardig. Maar voor een volk, wil het vooruitkomen, zal zoodanig inzicht niet veel baten. De opkomst van een volk toch onderstelt een mindere of meerdere harmonie in de verhouding der geestelijke en stoffelijke factoren. De bloei van wetenschap zal noodwendig tot voorwaarde moeten hebben stoffelijk bezit, en het omgekeerde, ofschoon in mindere mate, geldt eveneens. Willen de Javanen éénmaal die werkdadige rol vervullen in het wereldverkeer, waarop zij tegen dien tijd een zielental van ongeveer zestig millioen uitmaken en dus volkenrechterlijk, een zekere aanspraak zouden kunnen laten gelden, dan is geen twijfel mogelijk en moet de vooruitgang ook op stoffelijk gebied in grooter mate plaats grijpen.

Zoo zien wij in Indië dagelijks den Hollander als een voorbeeld, tot welk een hoogte van heerlijkheid ons handel en Scheepvaart kunnen brengen. Of is zijn energie, is de rol van het kleine Nederland in het werk van het geheele menschdom, zijn kunde en vermogen om land en volk te doen vooruitkomen, zijn die niet voor ons zoovele begeerlijke dingen? Reizen en trekken, handelen en varen, voor overtollige krachten buiten Java arbeidsterreinen zoeken en tegelijk de gemeenschap met het oude vaderland tot stand brengen, daarin ligt ook onze toekomst. En wanneer wij zoo gaarne vooruit willen komen, iets willen beteekenen en daarbij den Nederlander, het ligt voor de hand, tot voorbeeld nemen, dan moeten wij hem niet navolgen in de onbeduidende dingen als in kleeding, gewoonten en hebbelijkheden, maar in de eerste plaats in zijn handelsgewoonten en zijn koenheid, welke in varen zoo aan den dag komt. Wanneer wij niet te lang aarzelen met handel en scheepvaart te beoefenen, wanneer wij streven naar een dergelijke stelling, gelijk onze voorouders in vroeger eeuwen in het verkeer in den Archipel innamen, dan zullen inderdaad de levensuitingen van „Jong-Java" geen ijdele teekens, maar de voorbode zijn van een naderend tijdperk, waarin Java zijn licht over heel Indië uitstraalt.

WAT DE CHINEES VERTELT.

De Chineesche Financiën. — De Chin. Staatsbegrooting wijst, sedert de invoering van tal van nieuwe en kostbare bestuursmaatregelen, een jaarlijksch toenemend tekort aan van meer dan 53 millioen tail zilver. De inkomsten, voortkomende uit de tolrechten, zijn wegens aangegane vroegere geldelijke verbintenissen, ook met Westersche mogendheden, voor een groot deel reeds verbonden, en de belastingen in de provinciën brengen, wel is waar meer op dan vroeger, maar kunnen toch niet dienen tot stijging van 's rijks schatkist, omdat zij hoogst noodig zijn voor de behartiging van de provinciale belangen.

In het belang der voorbereidende maatregelen tot invoering van een grondwet zijn aanzienlijke uitgaven gedaan, welke nog niet op de begrooting zijn gebracht en is het werkelijk tekort dus nog grooter dan werd geraamd.

Onder die omstandigheden zal de Chineesche minister van financiën, die steeds peinst over de middelen om het tekort te dekken, wel moeten overgaan tot het sluiten van nieuwe leeningen bij vreemden, tenzij men de beschikking zou kunnen krijgen over een deel der fortuinen van de Keizerlijke Chineesche familie, waarvan in het Kol. Weekblad van 15 December j.l. werd gerept.

Gedeeltelijk is men trouwens reeds tot het sluiten van geldleeningen overgegaan.

Zoo schijnt het Chineesche legerbestuur, bij overeenkomst, reeds gelden te hebben opgenomen bij de Handelsfirma Twie Kie Jong Hang tot een bedrag van 1.200.000 tail zilver, onder voorwaarde, dat deze schuld binnen zes jaren zou worden terugbetaalt. De rente bedraagt het eerste jaar vijf lie, en de volgende vijf jaren tien lie per jaar.

Zooals bekend is, heeft Prins Tjaij Soen een beleefdheidsbezoek gebracht aan de Vereenigde Staten van Noord-Amerika. Volgens de meening van de buitenwereld, had deze officiëele ontmoeting met den Amerikaanschen President alleen plaats teneinde op billijke voorwaarden gelden te verkrijgen, in het belang der Keizerlijke Chineesche marine.

Het schijnt, dat President Taft wel te vinden is voor het streven van Prins Tjaij Soen en gene zijne medewerking wil verleenen om deze aangelegenheid haar beslag te doen krijgen. Aldus luiden de berichten voorkomende in de **Pemberita Betawi** van 3 November 1910, no. 329.

De Chineezen en de afdeelingsbanken in Ned.-Indië. Tal van afdeelingsbanken zijn thans op het eiland Java opgericht, die den kleinen Inlandschen landbouwer en handswerkman in staat stellen op billijke voorwaarden geld op te nemen en later geleidelijk terug te betalen.

Nu is die rente wel niet bijzonder gering, maar toch kan van een billijken rentevoet gesproken worden. Het bedrijfskapitaal der banken bestaat ten deele uit spaarpenningen van den Inlander, verder uit gelden, verkregen uit den rijstverkoop der dorpsvoorraadschuren, zoo ook uit contanten, bij wijze van hulp verstrekt. Maar mogen de Chineezen in Ned.-Indië ook van die nuttige instellingen gebruik maken en gelden opnemen bij zulk een afdeelingsbank? vraagt de heer Soei Siang Djit in de **Ho Po** van 16 November 1910, no. 394.

Volgens de bestaande voorschriften en instructies kan op deze vraag geen beslist antwoord worden gegeven. Alleen weet men, dat in de praktijk de Chineezen uitgezonderd worden van geldverstrekking ten deze en dat zij in elk geval afhankelijk zijn van de inzichten van het bestuur der Afdeelingsbank.

Het aantal onvermogende Chineezen neemt in Ned.-Indië — dit is van algemeene bekendheid — steeds toe. Zij zijn verplicht hun levensonderhoud te zoeken op de wijze, zooals de Inlanders zulks doen en worden dos-à-dos verhuurders, kleine landbouwers, kleine handelaren of handwerksman, enz.

De voldoening hunner belastingpenningen kost hun in den regel de grootste moeite, niet omdat zij niet willen, maar omdat zij niet kunnen betalen. Niettegenstaande dit algemeen bekende feit, hoort men bijna nooit van Chineesche moordenaars, roovers en dieven, hetgeen wijst op het feit, dat de Chineezen

over het algemeen huiverig zijn groote misdaden te plegen. Tegenover deze goede trouw van onze Indo Chineesche onderdanen, zou men zoo zeggen, dat ook eenige bescherming en bijstand behoort van de zijde van het bestuur, waardoor het werkelijk moeilijk levensbestaan van den Chinees, voor zooveel mogelijk althans, kan worden verlicht, meent schr.

Het zou in waarheid dan ook volstrekt geen onbillijkheid zijn, wanneer de Afdeelingsbank openstond voor den Indo-Chinees, wanneer hij daarbij aanklopte om credietversterking in het belang zijner kleine bedrijven.

Aanbeveling zou het verdienen, om aan gefortuneerde Chineezen de gelegenheid te bieden het bedrijfskapitaal der bank aan te vullen met hun geld, opdat dit zou kunnen worden uitgezet in het belang van de ontwikkeling van den Chinees in N.-Indië.

Door het stellen van behoorlijke borgen en het in het leven roepen van eene Chineesche Commissie van advies, bestaande uit een Chineesch-officier en twee ter goeder naam en faam bekend staande Chineezen, zouden toch zeker wel voldoende waarborgen worden verkregen tegen mogelijke onvertrouwbaarheid of gebrekkige nakoming der geldverplichtingen van den geldopnemer.

Ieder geval zou bovendien nog afzonderlijk kunnen worden beoordeeld.

De schrijver van het artikel beveelt deze gedachten aan in de welwillende overdenking van een ieder, die op een of andere wijze in betrekking staat tot de afdeelingsbanken en die iets gevoelt voor het moeielijk sociaal bestaan van den Indischen kleinen Chinees.

Van Vreemde Koloniën.

BRITSCHE KOLONIALE POLITIEK.

Bij zijn installatie als lord-rector van de hoogeschool te Glasgow, koos Lord Curzon als onderwerp zijner rede „Oost en West", waarbij hij deze twee woorden niet opvatte als in den naam onzer vereeniging, maar als tegenstelling van de landen der gele, bruine, zwarte rassen en die van het blanke ras.

Op de breed ontvouwen beschouwingen kunnen wij hier slechts even een blik door een kier geven. Kan, vroeg de spr. zich af, een westersche mogendheid, op een afstand van 60000 mijlen, een blijvende overmacht behouden, terwijl de overheerschers slechts als trekvogels in het verre land neerstrijken, waar zij, met inbegrip van het bezettingsleger, verre in de minderheid blijven tegenover de bevolking, en dit nog in het bijzonder, wanneer daar aan het volk vrijheid van drukpers en vertegenwoordiging in de regeering is geschonken, en wanneer het gevoel van ontwaakte eigenwaarde van het Oosten zich zeer duidelijk gaat uiten? Wie geneigd mocht zijn, deze vraag ontkennend te beantwoorden, heeft het volgende te bedenken. Klassen van grooten invloed en veel macht in Indië zijn nauw verbonden aan de Britsche belangen, en zijn daarvan afhankelijk. Ook de eigenlijke bewoners erkennen de goede reden, die uit een oogpunt van bestuur en van staathuishoudkunde bestaan voor het behoud der Br. suprematie. Met geen woord is het voornemen uitgesproken om onzerzijds die suprematie prijs te geven, waarin een plicht opgesloten ligt jegens Indië en jegens de wereld, en zoo lang als het loslaten van die taak te beschouwen zal zijn als het in het leven roepen van inwendige anarchie en van een algemeen bloedbad, zal geen vriend van Indië of ook van de beschaving voor een loop der zaken in die richting willen pleiten. De ware wijsheid in deze is, bij het volgen van een vrijzinnige politiek, geen valsche verwachtingen op te wekken. Zelfbestuur, onder of in het Britsche keizerrijk, zooals het motto van de vooruitstrevende partij luidt, is geen thans te verwezenlijken ideaal.

Het is dus aan te nemen, dat, in weerwil van eenige heftige opwellingen, geen reden bestaat om te gelooven, dat Oost en West in de naaste toekomst veel meer onafhankelijk van elkander zullen zijn dan zij het in het verleden zijn geweest.

Toch ziet Lord Curzon een groote, geleidelijke evolutie. Voor de taak om de belangen van Oost en West in overeenstemming te doen opgroeien en om de leiding te nemen van 't ingewikkelde proces, dat voor 't Oosten wordt voorzien, acht hij Engeland, door geschiedenis, karakter en staatkundige verhouding, aangewezen, het moet — daarom zijn gewapende overmacht in Azië waar noodig te land, en **overal** ter zee blijven behouden.

Aan de cijfers van een verschenen „blauwboek" ontleenen de Engelsche bladen gegevens, die hen vrij algemeen laten constateeren, dat d e h a n d e l v a n B r i t s c h - I n d i ë in alle opzichten in het afgeloopen jaar gunstige uitkomsten heeft opgeleverd vergeleken met dien in het voorafgaande jaar. De commercieele malaise heeft lang aangehouden, maar is thans overwonnen.

Voor de toekomst wordt dadelijk een uitbreiding van den handel in Europa en in Amerika met Br.-Indië verwacht; in Indië zelf zullen de binnenlandsche handel en nijverheid, die drie jaren zooveel geleden hebben, nog nader den invloed van de gunstiger landbouwtoestanden moeten ondervinden, alvorens er weer bovenop te komen.

D e D u i t s c h e k r o o n p r i n s, thans te Calcutta, heeft het voornemen van zijn reis door Oost-Azië opgegeven, afgeschrokken door de daar heerschende pest-epidemie.

Canada. — Terzelfdertijd dat van de benoeming van den hertog van Connaught tot gouverneur-generaal van Canada veel verwacht wordt voor een meer verengelschen van Canada, spreekt een ander deel der Britsche pers eenige bezorgdheid uit, met juist tegenovergestelde strekking, naar aanleiding van het Amerikaansch-Canadeesch verdrag, waardoor de groote buren zich op handelsgebied nader willen aaneen sluiten.

Dat verdrag zal nog een andere beteekenis hebben voor de Engelsche politiek. Een tariefhervorming, waarbij de koloniën „voorkeurrechten" zouden krijgen, was aangekondigd. Dit plan valt nu in duigen; een streep door de rekening der staatkunde van Chamberlain. Het belaste Amerikaansche graan bijv. zou zijn weg via Canada kiezen. De protectionisten zullen naar een ander middel moeten zoeken om de tarieven te verhoogen, zonder de koloniale belangen te na te komen en de koloniën te ontstemmen.

FRANKRIJK - RUSLAND - ENGELAND - DUITSCHLAND.

Is er, door de overeenkomst van Rusland en Duitschland, die de spoorwegkwestie in Mesopotamië en de belangen in Perzië, wil regelen, iets afgedaan aan de innigheid van de triple-entente? In alle betrokken landen worden staatslieden gevonden, die het gelooven en het uitspreken. Maar de hooge politici blijven het krachtig tegenspreken. Zoo weer de minister Pichon in den Franschen Senaat, die verzekerde door Rusland ten volle op de hoogte te zijn gehouden van alles wat het in Potsdam met Duitschland te bedisselen had, en zoo ook weer het Duitsche ministerie van buitenlandsche zaken in een verklaring aan de Perzische regeering. Daarin ligt de erkenning, dat Duitschland en Rusland niets willen doen om de Perzische belangen te benadeelen, en de rechten van Perzië ook zullen weten te eerbiedigen. Wie zou, na dit alles, nu nog niet gerust zijn!?

PORTUGAL.

In de nieuwe Portugeesche kieswet wordt aan de koloniale districten ieder één afgevaardigde voor de volksvertegenwoordiging toegekend.

DUITSCH-ZUID-WEST-AFRIKA.

Leerzaam kan de beweging zijn, die zich in Duitsch Z.-W.-Afrika baan breekt voor een zelfstandige landbouwcoöperatie, waarbij de boeren beginnen willen met voor de noordelijke districten der kolonie een coöperatieve bank te stichten, die het middelpunt der verdere organisatie moet worden. Ook over de oprichting van in- en verkoopsvereenigingen wordt gesproken.

BELGISCH CONGO.

In de Kamer van afgevaardigden heeft minister Renkin zich uitgelaten over de voornemens voor 1911. Daaruit blijkt, dat de rechterlijke, militaire en financiëele organisatiën onder handen genomen zullen worden, gemeentelijke instellingen zijn ontworpen. Een politiemacht afgescheiden van het leger, zal de troepenmacht geleidelijk moeten doen verminderen; maar het bestuur moet er toch over 'n flinke macht kunnen blijven beschikken.

Het Museum van de Congo, te Tervueren, heeft meer dan 450.000 bezoekers gehad. Het moet een volmaakte instelling in haar soort worden, daartoe zullen alle krachten worden ingespannen.

In Boma zal een hoofdbureau gevormd worden voor de nijverheid en den handel, met een kantoor voor inlichtingen. Industriëelen zullen er stalen, modellen, a.a.z. kunnen heen zenden, ten behoeve van de factorijen en ondernemingen in de Congo, met alle gegevens erbij, die voor de partijen wederzijds van nut of belang kunnen zijn.

AMERIKA.

De Vereenigde Staten zijn er op bedacht zich om en bij het Panama-kanaal, in wording, een sterke positie te verzekeren. Onder de hiervoor beraamde middelen behoorde ook het bezit te verkrijgen van de aan gene zijde van de landengte in de Groote

Oceaan gelegen Galapagos eilanden, die tot Ecuador behooren. Daar deze republiek van den eilandengroep geen voordeelen trekt, was de regeering niet ongenegen een koop met de groote zuster aan te gaan. Nu ligt er altijd iets pijnlijks in het beschikken en beslissen over het doen veranderen van nationaliteit van onderdanen buiten hun wensch of wil en houdt dit de regeling van grenskwestiën, die overigens heel eenvoudig op te lossen zijn, meermalen tegen. Wij kennen die gevallen ook voor de enclaves nabij de Nederlandsch-Belgische grens. Maar veel erger wordt dit als het een koopzaak zal worden. Zoo is het nu ook op de Galapagos opgevat. De bevolking is in verzet gekomen tegen het willekeurig beslissen over haar nationaliteit, en, uit trouw aan de haar ontrouwe regeering, is zij tegen deze in woede ontstoken. President Alfuro hierdoor vermurwd, heeft aan de Vereenigde Staten gemeld, dat de verkoop niet zal doorgaan.

INGEZONDEN.

Belasting betalen.

Toen ik gisteren uit het laatste Nr. van Het Koloniaal Weekblad hoorde voorlezen van „Wat de Inlander zegt", en vernam hoe moeilijk het ook in Insulinde voor velen is, om de belastingpenningen bijeen te krijgen, herdacht ik wat zestig jaren geleden een Laras Hoofd te Fort de Kock (Pandangsche Bovenlanden. Sumatra's Westkust) mij zeide. Wij stonden samen op het erf van de Residentswoning het pronken van een pauw te bewonderen. „Allah Kaiaa", zeide de beminnelijke Toeankoe Datoe Kaia, die in Kota Gedang woonde! En toen ik verder met hem sprak, openbaarde zich bij hem veel eenvoudige, natuurlijke Godsdienst-zin. O.a. verklaarde hij, dat de Maleiers gelooven aan een Almachtigen Wereldgeest, den Schepper ook van de Aarde, de eigenlijke bezitter zijnde van alles op aarde, dus ook van den grond, dat de menschen bestemd waren om dien grond te benutten en te bebouwen om er de vruchten van te genieten.

Dit systeem is echter door machtige 'n zelfzuchtige menschen verbasterd en op onrechtvaardige wijze toegepast. Sommigen bezitten te veel, anderen te weinig, of in het geheel geen grond. Vandaar ontzachelijke misstanden en het heffen van drukkende belastingen. Indien overal de Gemeente eigenaar was van de daaraan behoorende gronden, met dien verstande, dat klein-grondbezit der inwoners veroorloofd was, echter tot nooit meer dan 5 H.A., dan zouden de Gemeenten, door het verhuren of verpachten der overschietende gronden, schatrijk zijn. Rijke lieden, die groote uitgestrektheden grond willen bebouwen, behoorden dan bij de Gemeentebesturen daarom te vragen en de huur of pacht te betalen.

Natuurlijk is zulk een toestand thans nog een: Ideaal, maar het is m. i. te verwezenlijken tot heil der Maatschappij, in alle deelen der aarde.

Aan wie echter de taak om zulk een gelukstoestand in het leven te roepen?

Mij dunkt: Aan de Commissie van Arbitrage en Vrede, die weldra haar zetel zal hebben in het Wereld-Paleis te 's-Gravenhage, door de millioenen van Carnegie gesticht.

Moge dan tevens op den duur een werkelijk moderne maatschappij worden gesticht en alle grenzen worden ontheven van grens- en douane-beambten; dat Vrijhandel algemeen worde; aan alle grensknevelarijen een einde worden gemaakt! De tegenwoordige tarieven van inkomende rechten drukken toch het meest op de min-vermogenden. Mogen dan door algeheelen Vrijhandel alle takken van bestaan tot meerdere bloei komen en het gansche Volk — vooral ook van Insulinde — tot welvaart en tevredenheid geraken!

Dit is de innige wensch van een 86-jarige, die Nederl.-Indië lief heeft.

Zeist, 6 Febr. '11.

K. H. O. v. BENNEKOM.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

Door ongesteldheid van den overzichtschrijver moeten wij ons voor ditmaal deze rubriek ontzeggen. De daardoor opengekomen ruimte benutten wij gaarne tot de bespreking van een reeks allerliefste leesboekjes voor de lagere school, samengesteld door de bekende pedagogen Jan Ligthart en H. Scheepstra. Ofschoon deze tweede serie van „De Wereld in", bij de firma Wolters te Groningen keurig gedrukt en geïllustreerd, reeds een vierden druk mocht beleven, zal zij misschien den lezers van Het Koloniaal Weekblad nog weinig bekend zijn, en toch moet haar bestaan en vooral het feit, dat de schooljeugd haar zoo gretig leest en herleest, een groote verheuchenis voor de leden van „Oost en West" zijn, wijl de strekking dezer boekjes zoo geheel strookt met het streven onzer vereeniging: Nederlanders en Nederl.-Indiërs nauwer aan elkaar te verbinden.

In hun voorbericht zeggen de schrijvers o.m., dat zij getracht hebben een verband te leggen tusschen Nederl. en O.-Indië. De beschreven toestanden en figuren zijn ontleend aan een ontwikkeld arbeidersgezin, bestaande uit vader, moeder en drie kinderen, waarvan de jongste, Tuttie, een meisje van 3 jaar, aller lieveling is. De schooljeugd noemt deze serie dan ook „de boekjes van Tuttie." Een broer van den vader is als koloniaal in Indië geweest, en weet van het Oostersche land en volk boeiende verhalen te doen. Ook de meester vertelt voor de klasse van alles, wat er op de mooi gekleurde schoolplaten, welke ook in de boekjes verkleind zijn weergegeven, te zien is.

Om u een denkbeeld te geven van de uitnemende wijze, waarop die lang niet gemakkelijke taak is opgevat, laten wij hier volgen wat in het tweede stukje verhaald wordt bij een pracht-plaat, een Inlandsch huis en het gezin aan den maaltijd voorstellende:

De onderwijzer hield zijn belofte om van „de mooie plaat" te vertellen.

De kinderen wisten nog alles, van dat bamboehuisje en van de rijstschuur en van het rijstblok met den stamper en van de hooge palmboomen, waaraan de groote kokosnoten groeien.

„En hier op zij van het huis zie je de keuken. Maar 't is een keuken, waarmee je moeder niet tevreden zou wezen. 't Is een ruimte onder een afdakje. Daar staat de haard. En hoe die er uitziet, dat zal ik eens voor je op 't bord teekenen. Dan mag jullie 't straks nateekenen. De Javanen nemen eenvoudig een paar steenen; die pleisteren ze met klei aan elkaar; ze zorgen, dat er een paar gaten tusschen open blijven, en klaar is kees. In die gaten stoken ze hun vuurtje en daar komt de aarden pot boven, waarin ze hun voedsel bereiden, of de koperen ketel, waarin ze het rijstmandje hangen."

Een rijstmandje in een ketel? Daar begrepen de kinderen niets van.

„Kijk, de Javanen doen de droge rijst in een mandje van bamboe. Dat hangen ze in den ketel, niet in, maar boven het water. Als nu het water kookt, gaat de stoom om en door het mandje naar boven. Zoo wordt de rijst gaar gestoomd. En dat gebeurt in die open keuken."

„Maar daar eten de menschen toch niet, Meneer?"

„Neen, dat heb ik jelui vroeger al verteld. Ze eten in de kamer, aan die groote bank. Dat is dus de tafel. Daar wordt de rijst in een mandje of op een schotel van bamboe neergezet."

„Ook al in een mandje?"

„Ja, zeker, een mandje van bamboe, heel stevig gevlochten. Nu gaat de familie op matjes om de bank heen zitten, de beenen onder 't lichaam gekruist, en wenschen we ze smakelijk eten. Ieder van hen heeft een blad en daarvan eten ze hun rijst met de vingers."

„Hè, wat vies!"

„En hoe eet jij je boterham dan?"

„O, maar die is niet gekookt."

„Neen, maar die is gebakken. Zij eten gekookt graan..."

„Neen, meneer, rijst! U vergist u."

„Ik vergis me niet, vrouwtje! Rijst is net zoo goed graan als rogge en tarwe en haver en gerst. Nu dan, zij eten gekookt graan met de vingers, en wij eten gebakken graan ook met de vingers. En dan is het bij ons nog eerst fijngemalen tot meel. Wie is er nu viezer, een Javaan of ik?"

„U." En de heele klas lachte om dien viezen meester.

„Maar Meneer, nu hebt u nog niets van dat beest verteld."

„Dat beest? Dat is een karbouw of een buffel. Dat is een goeie vrind van de kleine Javaansche jongens."

„Dat enge dier?"

„Och, wat praat jelui toch van eng! Weet je, wat eng is? Als je met je hoofd in een nauwe kachelpijp zit. Maar die karbouw is niet eng. Dat is een heel goed dier. Hij trekt den ploeg voor de Javanen, en hij trekt hun wagens. En kijk maar naar dien jongen. Hij loopt met zijn langen bamboestok bedaard bij dat sterke beest. En die goeie lummel doet net, wat zijn kleine baas wil. Hij draagt hem ook met plezier, als de snaak een beetje op hem wil rijden. Nu, dat doet bij ons een koe niet en een hond ook niet. Wel een paard. Maar paarden gebruiken de Javanen haast niet.

Maar ik zal dat enge dier maar gauw wegbrengen."

„Hè, neen!" riepen de kinderen. Maar 't was toch tijd. En de plaat ging dus weg.

Zijn dergelijke voorstellingen niet het juiste middel om bij de Nederlandsche jeugd toenemende, hartelijke belangstelling voor de bewoners van Nederl.-Oost-Indië op te wekken?

Konden op dergelijke wijze de Inlandsche leerlingen der lagere school in Oost-Indië ook op de hoogte gebracht worden van verschillende toestanden van ons leven in Nederland, dan zouden wij zeker wederzijds meer en meer elkander leeren begrijpen en waardeeren, vooral ook, wanneer, zoowel hier als ginds, bij het meer uitgebreid en middelbaar onderwijs in denzelfden geest wordt voortgegaan.

Leestafel HEULSTRAAT 17.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9 uur tot 6 uur 's namiddags.

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bataviaasch Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra Courant, De Surinamer Courant, Soerabajasch Handelsblad, Nieuwe Soer. Crt., Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en trou, Vrede door recht, De stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Indologenblad, De Banier, Neerlandia, Jong-Indië, De Boodschapper, Revue économique, Indische gids, Weekblad voor den handeldrijvenden en industrieëlen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Sociaal Weekblad, Ned. Zendingsbode, Maandbericht van het Ned. Zendeling-genootschap, Indisch genootschap, Weekblad voor Indië, Insulinde, Deutsche Wochenzeitung für Niederland und Belgien.

En tal van andere brochures, jaarverslagen, enz.

Vervolg opgave van bladen en tijdschriften welke nieuw ter lezing zijn gelegd in de Leeszaal, Laan v. Meerdervoort 195, Den Haag, die dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 10 uur vóór- tot 6 uur namiddags.

De Sumatrapost t/m 11 Januari '11.
Het Bat. Nieuwsblad t/m 10 idem.
De Locomotief t/m 9 idem.
De Sumatrabode t/m 9 idem.
Tjahaja Sumatra t/m idem.
Ned.-Ind. Effectenblad No. 3.
De Ind. Mercuur No. 6.
Handelsberichten v/h Dep. v. Landbouw No. 203.
Handels-Revue No. 3.
Indische Gids, Febr.-afl.
De Banier No. 1.
Onze Vloot Nos. 17 en 18.

MEDEDEELINGEN.

Van het Dag. Bestuur der Vereeniging:

De *maandelijksche samenkomst* van het *Dagelijksch Bestuur* der Vereeniging en de *Redactie-Commissie* van **Het Koloniaal Weekblad** zal plaats hebben op *Donderdag* den *16den Februari* 1911, 's avonds ten **8½ ure,** *Heulstraat 17*, 2e verdieping, *den Haag.*
Alle belangstellenden zijn welkom.

Afd. Studie-Commissie:

Vergadering op ZATERDAG 11 FEBRUARI 1911, des namiddags half drie, in het lokaal der Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 te Den Haag.

Agenda:

1. Opening.
2. Notulen der vorige Vergadering.
3. Bespreking van het jaarverslag 1910.
4. Verantwoording van het geldelijk beheer;
5. Mededeelingen der leden;
6. Hetgeen verder ter tafel zal worden gebracht.

E. VAN ASSEN, *secretaris.*

Van de Afdeeling Leiden:

TENTOONSTELLING

van Javaansche kunstnijverheid in de Leidsche Kunstvereeniging, Langebrug, hoek Steenschuur, ingericht door de Afdeeling Leiden der Vereeniging „Oost en West."

Geopend van Zondag 29 Januari tot en met Zondag 12 Februari 1911 van 12—4 uur.

Leden der Vereeniging en der Afdeeling vrij. Nietleden 25 Cents.

HET BESTUUR.

Van de Afdeeling Amsterdam:

Woensdagavond 1 Februari j.l. had de jaarlijksche algemeene vergadering van de afdeeling Amsterdam van de vereeniging „Oost en West" plaats in een der zalen van het American-hotel, onder voorzitterschap van den heer Th. P. Almerood.

Door den secretaris, den heer C. de Vries, werd voorlezing gedaan van het jaarverslag, waarbij o.a. in herinnering werd gebracht, dat in het afgeloopen jaar drie lezingen werden gehouden, een over Zuid-Nieuw-Guinea door Kapitein Gooszen, een over de tochten naar het Sneeuwgebergte in 1907 en 1909 door den heer van Nouhuys, en een over de toestanden in Zuid-Celebes door den controleur bij het Binnenlandsch Bestuur J. Tideman.

Het ledental der afdeeling ging in 1910 iets vooruit en bedroeg ultimo van dat jaar 161.

Nadat de penningmeester hierop verslag had uitgebracht en rekening en verantwoording waren goedgekeurd, werd overgegaan tot de verkiezing van vier bestuursleden.

De uitslag was, dat herkozen werden de heeren Mr. H. Smeenge, tevens herkozen als voorzitter der afdeeling; Th. P. Almerood en H. W. Praasterink, en dat gekozen werd de heer E. A. H. van der Heide, directeur van het Nederlandsch Schoolmuseum.

De vergadering verkoos daarop een dubbeltal, de heeren Almerood en De Vries, als candidaten voor het lidmaatschap van het hoofdbestuur der vereeniging.

Wijders werden de heeren A. Duif en M. A. van Heekeren gekozen als afgevaardigden der afdeeling naar de jaarlijksche algemeene vergadering der vereeniging, en de heeren C. den Hamer en H. W. Praasterink als plaatsvervangend afgevaardigden.

Bij de gedane rondvraag maakte de heer Bremer een opmerking over de uitgave en het drukken van het orgaan en stelde de heer Polak voor, bij het hoofdbestuur der vereeniging aan te dringen, dat gestreefd worde naar het houden eener koloniale tentoonstelling in 1913 — eéne herhaling op ietwat grootere schaal van de in 1906 hier ter stede, op initiatief der vereeniging in het Suasso-Museum gehouden tentoonstelling.

De wd. voorzitter zegde toe, dat dit denkbeeld door het bestuur nauwgezet zou worden overwogen.

Aan de leden der afdeeling wordt medegedeeld, dat zij op hunne aanvraag aan den secretaris der afd., C. de Vries, Weesperzijde 22, ter lezing kunnen bekomen:

a. het prachtwerk van W. O. J. Nieuwenkamp: **Bali en Lombok**, zijnde een verzameling geïllustreerde reisherinneringen en studies omtrent land en volk, kunst en kunstnijverheid, 3 dln.

b. het boek van Mr. G. Vissering: **Geweldige Natuurkrachten**, versierd door vele platen en photographiën.

Van het Indisch Genootschap:

Veranderde Mededeeling!

ALGEMEENE VERGADERING op Dinsdag 14 Februari a.s. des avonds te acht uren, in het lokaal van het „Genootschap", Van Galenstraat 14.

Door onverwacht vertrek van den heer Van de Stadt naar Ned.-Indië, is deze verhinderd zijne toegezegde voordracht te houden. In zijne plaats zal nu optreden de heer Radjiman, arts. Onderwerp van behandeling: **Het psychisch leven van den Javaan.**

Namens het Bestuur:
J. BOUDEWIJNSE, Secr.

Van het Informatie-Bureau:

De Minister van Koloniën maakt bekend, dat in de maand Augustus a.s. voor hen, die wenschen aangesteld te worden tot **klerk-telegr.** bij den post-, telegraaf- en telephoondienst in Nederlandsch-Indië, weder een vergelijkend examen zal plaats hebben, zoolals aangekondigd werd in de Staatscourant van 5 October 1910, no. 232.

Ook bij dat examen worden als eischen gesteld:

a. vlug, duidelijk en net schrift;

b. kennis van de Nederlandsche taal, o.a. blijkende uit een opstel over een gegeven onderwerp in goeden stijl, zonder taalfouten en van degelijken inhoud;

c. kennis van de Fransche taal, waarin de candidaten zich op eene goed verstaanbare wijze, mondeling en schriftelijk, moeten kunnen uitdrukken, terwijl zij een prozastuk uit het Nederlandsch in het Fransch moeten kunnen overbrengen, zonder grove taalfouten; ook moeten zij de voornaamste taalregels kennen;

d. bekendheid met de Duitsche en Engelsche taal. De candidaten moeten uit die talen een opstel of fragment, schriftelijk en mondeling, in het Nederlandsch kunnen overbrengen en voorts het bewijs leveren, dat zij de voornaamste taalregels kennen;

e. aardrijkskunde in het algemeen en in het bijzonder van Nederland en van de Nederlandsche koloniën en bezittingen in andere werelddeelen. Gemeenzaamheid wordt gevorderd met het gebruik van landkaarten, waarop de candidaten met gemak den loop der rivieren en de ligging van voorname plaatsen behooren te kunnen aanwijzen;

f. de beginselen der rekenkunde; kennis van de leer en de toepassing der evenredigheden, van die der gewone en tiendeelige breuken, alsmede grondige kennis van het tientallig stelsel van maten en gewichten.

Zij, die bewijzen kunnen overleggen van bekendheid met de behandeling van telegraaftoestellen, zullen de voorkeur genieten.

Aan dat examen kunnen deelnemen zij, die op 1 Augustus 1911 den leeftijd van 18 jaar bereikt, en dien van 23 jaar niet overschreden hebben.

Voor hen, die bewijzen kunnen overleggen van bedrevenheid in de bediening van Morse- of Sounder-toestellen, geldt de bovenbedoelde leeftijdsgrens niet.

In den loop der maand Juni a.s. zal in de Staatscourant eene nadere bekendmaking omtrent genoemd examen verschijnen, waarin zal worden vermeld waar, wanneer en onder overlegging van welke stukken men zich heeft aan te melden.

(Ned. Staatscourant van 31 Januari 1911 No. 26).

Lijst van aangekomen en vertrokken Passagiers uit en naar de Indiën.

Passagierslijst van het stoomschip „Prins Maurits", gezagvoerder H. J. van der Goot, van Amsterdam naar West-Indië op den 3 Februari.

J. Tempel, echtgenoote en 2 kinderen; Frl. K. Brandt; J. Draisma; 17 militairen.

Weekblad voor Indië.

onder Hoofdredactie van M. VAN GEUNS.

te SOERABAJA.

Prijs per 3 maanden f 2.50

Men kan zich abonneeren bij den agent voor Nederland: Uitgevers Maatschappij „Het Gemeenschappelijk belang" NIEUWE MOLSTRAAT 20, DEN HAAG.

VACANT

INSCHRIJVINGSBILJET.

Ondergeteekende wenscht in te schrijven

voor het hulp- of ondersteuningsfonds der Vereeniging „Oost en West": f ....

NAAM: WOONPLAATS:

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag.

INSCHRIJVINGSBILJET.

De Ondergeteekende wenscht Lid te worden van de Vereen. „OOST EN WEST" en zijne contributie te bepalen op

Handteekening: *Woonplaats:*

*** Bij de Vereeniging *„Oost en West"*, **Heulstraat 17, Den Haag**, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar

a. **Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn,**
door J. H. en H. B.
Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;
voor Departementen en Leden der *Maatschappij tot Nut van het Algemeen* f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent frankeerkosten.

b. Onze Oost II:
Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,
door T. J. BEZEMER.
Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;
voor Departementen en Leden der *Maatschappij tot Nut van het Algemeen* f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

c. **Onze West:**
I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÜS;
II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás" te Curaçao,
Prijs per exemplaar f 0.25.

d. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.
No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.25 per exemplaar.

VACANT

Vereeniging OOST en WEST

Afdeeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het **Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 195**, zijn van **10—12** en van **2—4** uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, de heer G. C. A. DE WITT, **Reinkenstraat No. 16.**

- Geg. Wachtm. O.-I. L., 34 jaar oud, voor geld-incasseer-werk, magazijnsknecht, portier, enz.
- Twee Dames voor het maken van uitzetten.
- Eene jonge dame voor vioollessen aan eerstbeginnenden.
- Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche taal en conversatielessen.
- Eene dame voor het geven van lessen in de Engelsche taal.
- Zes dames en één heer voor pianolessen.
- Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; hoofdacte middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.
- Eene Dame voor schrijf-, copiëer- of vertaalwerk uit het Fransch Duitsch of Maleisch
- Een heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Maleische taal.
- Eene dame op leeftijd, nog flink voor waarnemen huishouden of gezelschap bij oud heer of dame.
- Eene jonge dame voor Gouvernante naar Indië; heeft L. en H. acte en acte Fransch.
- Eene baboe beschikbaar voor de terugreis naar Indië.
- Een Heer en eene Dame voor het geven van lessen aan spraakgebrekkigen.
- Eene Dame, weduwe (Duitsche), voor waarnemen van een huishouden, ook genegen bij weduwnaar met kinderen.
- Een jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.
- Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.
- Eene dame om voor gezelschap mee op reis te gaan, spreekt de moderne talen: heeft veel gereisd.
- Twee jonge Dames voor steun in de huishouding.
- Twee geg. O.-I. militairen voor oppasser of magazijnknecht.
- Drie jonge meisjes die als kinderjuffrouw naar Java willen.
- Eene dame voor hygiënische ademgymnastiek.
- Eene Dame en een Heer voor zanglessen.
- Twee bekwame linnennaaisters, waarvan een uit naaien gaat van 9—5 uur.
- Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.
- Een geg. korp.-schrijver voor adm. betrekking.
- Eene jonge dame (diploma muziek, piano en zang), wenscht met eene familie naar Indie voor les geven aan kinderen en behulpzaam in het huishouden.

☞ Indische dienstboden kunnen zich aangeven in **LAAN v. MEERDERVOORT 195** voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belanghebbenden, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verleenen.